

Komisja Księgi Stadnej Koni Rasy Małopolskiej
przy Polskim Związku Hodowców Koni
ul. Koszykowa 60/62 m.16
00-673 Warszawa

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMISJI KSIĘGI STADNEJ KONI RASY MAŁOPOLSKIEJ
W LATACH 2018 – 2024

1) Skład Komisji, zmiany w trakcie kadencji, liczba posiedzeń, zapraszani goście

Komisja została powołana w dniu 24 lipca 2018 roku w składzie:

1. Przewodniczący – Bogdan Kuchejda
2. Wiceprzewodniczący – Katarzyna Wiszowaty
3. Andrzej Bieńko
4. Bogusław Dąbrowski
5. Andrzej Kosior
6. Agnieszka Szymańska (rezygnacja w kwietniu 2021 r.)
7. Ewa Metera-Zarzycka (dokooptowana w listopadzie 2021 r.)
8. Zenon Podstawski

Wpłynęło dnia 2024 -03- 28
L.dz. 2024-P-148
Podpis A. Perzyńska

Zmiany w składzie Komisji :

Ewa Metera-Zarzycka (powołana w listopadzie 2021 r. na miejsce Agnieszki Szymańskiej)

Zapraszani Goście :

Paulina Peckiel
Iwona Tomczyk-Wrona
Dariusz Kotyra
Andrzej Stasiowski

W okresie sprawozdawczym odbyło się **10** posiedzeń Komisji Km oraz **3** wspólne spotkania z komisjami sp i wkp.

2) Dane statystyczno-hodowlane na podstawie bazy danych PZHK w zał.:

3) Najważniejsze problemy Komisji, zmiany w Programie hodowlanym i Regulaminie czempionatu narodowego:

W okresie sprawozdawczym Komisja zajmowała się przede wszystkim opracowywaniem zmian do Programu hodowlanego oraz rozpatrywaniem wniosków hodowców. Członkowie KKS aktywnie uczestniczyli, jako członkowie komisji oceny oraz jako obserwatorzy, w imprezach hodowlanych, w których brały udział konie rasy małopolskiej.

Rozpatrywano liczne wnioski do KKS o uznanie ogierów i nasienia ogierów zagranicznych (xo), ras pełnej i czystej krwi, a także o wpis do księgi klaczy zagranicznych ras tworzących

Rozpatrzono lub zapoznano się z wnioskami dotyczącymi dopuszczenia do rozrodu ogierów i/lub nasienia. Wnioski, które odrzucano zawierały poważne braki formalne tj. brak kariery oraz brak opłaty za rozpatrzenie wniosku przez KKS.

Członkowie KKS na bieżąco śledzili działania podejmowane w projekcie „Rodzime Konie”, współrealizowanym przez PZHK z Instytutem Zootechniki PIB w Balicach.

Składano również uwagi i sugestie do Programów Ochrony Zasobów Genetycznych koni rasy małopolskiej, realizowanego przez Instytut Zootechniki PIB w Balicach

Podstawowe problemy w rasie

Głównym problemem jest znaczący spadek populacji klaczy w ostatnich 20 latach (w 2002 r. - 2732 klacze, 2012 r. - 1580 klaczy, 2019 r. - 937 klaczy, 2020 r. - 964 klacze, 2024 r. – 933 klacze.

Jeszcze gorsza sytuacja występuje w przypadku ogierów dopuszczonych do rozrodu. Do dyspozycji hodowców są 83 ogiery w wieku od 4 do 28 lat (średnio 14 lat (w wieku 4-10 lat – 33 ogiery; w wieku 11-15 lat – 10 ogierów; w wieku pow. 16 lat – 40 ogierów) (stan n 18.03.2024 r.).

Hodowcy mają obecnie (sezon 2024) do dyspozycji 40 ogierów i nasienie ogierów innych ras dopuszczonych do użycia w rasie małopolskiej.

Bardzo słaby jest remont rozplodników, to 3-6 ogierów rocznie. Mało wykorzystywana jest inseminacja, ok. 25% źrebiąt po inseminacji. Właściwie nie ma ogierów w dużym sporcie.

Zmiany wprowadzone do Programu hodowlanego:

2018

Opracowano zmiany w programach prób dzielności dotyczące przeprowadzania polowych zaprzęgowych prób dzielności ogierów na zasadach prób dla ogierów śląskich. Opracowano propozycję próby terenowej dla ogierów 3-4 letnich z grupy C.

2020

Wprowadzono zmiany tj.: oceny kierownika w ZT wierzchowych dla ogierów oraz klaczy (charakter informacyjny) oraz zmiany w ocenie końcowej w wierzchowych próbach polowych dla ogierów oraz klaczy, a także m. in. minimalne wymagania punktowe dla ogierów przy kwalifikacji do treningu polowego i próbie polowej wierzchowej. Wprowadzono zapis, że w przypadku ogierów 10-letnich i starszych, uznanych przez zagraniczne księgi stadne koni angloarabskich dopuszcza się przedstawienie jedynie certyfikatu badań markerów genetycznych DNA, jeżeli niemożliwe jest potwierdzenie pochodzenia po obojgu rodzicach. Zwiększono dokładność oceny koni rocznych i dwuletnich do 0,1 pkt.

2023

Wprowadzono wspólne dla Programów hodowlanych koni wszystkich ras:

- poprawki wynikające z nowelizacji Ustawy o organizacji hodowli z 2020 r., między innymi: zmiana nazewnictwa z wartość hodowlana na wartość genetyczna, dyscyplina jeździecka na konkurencja jeździecka
- doprecyzowanie definicji nieprawidłowego zgryzu będącego powodem odmowy wpisu do ksiąg stadnych (tzw. karpiowaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych) o zapis, że wszystkie pary siekaczy muszą mieć powierzchnię styczną

Zapis ma ograniczyć wątpliwości jak duże może być przesunięcie szczęki dolnej w stosunku do górnej, aby koń mógł mieć uznany zgryz jako prawidłowy.

- zmiana sposobu liczenia wyniku oceny wartości użytkowej źrebiąt pod matkami, koni rocznych i dwuletnich z sumy punktów na średnią czterech cech (zmiana skali ocen częściowych ze skali od 1 do 5 pkt na zakres od 1 do 10 pkt z dokładnością do 0,1 pkt, zmiana oceny końcowej z sumy na średnią ocen częściowych maksymalnie do 10 punktów z dokładnością do 0,1 pkt).

Ponadto zmieniono układ cech tj. przeniesiono ocenę rozwoju, który oceniano wraz z prawidłowością budowy, do oceny zdrowia, gdyż zwykle to stan zdrowia ma największy wpływ na rozwój młodego konia.

- aktualizacja listy centrów pozyskiwania i przechowywania nasienia
- doprecyzowanie zapisów Przepisów antydopingowych.

Zapisy rozszerzono o możliwość badania pod kątem stosowania dopingu i substancji niedozwolonych także podczas kwalifikacji ogierów do hodowli. Doprecyzowano zapis o odpowiedzialności za obecność w badanej próbce substancji zakazanych – konsekwencje wynikające z Przepisów antydopingowych ponosi osoba, która jest właścicielem konia w momencie pobierania próby.

Wprowadzono wspólne dla Programów hodowlanych koni ras małopolskiej, wielkopolskiej i polskiego konia sportowego:

- nadawanie źrebiętom przynależności do typu użytkowego (A – ujeżdżeniowy, B – skokowy, C – WKKW, D – zaprzęgowy) na podstawie użytkowości rodziców (w wątpliwych sytuacjach typ użytkowy źrebięcia determinuje typ użytkowy ojca) przed wydaniem dokumentu identyfikacyjnego (z piktogramem grupy użytkowej lub bez w przypadku przynależności trudnej do określenia).

Wprowadzenie określania typu użytkowego źrebięcia przed wydaniem dokumentu identyfikacyjnego dokonywane na podstawie rodowodu (użytkowości przodków, w pierwszej

kolejności ojca) ma na celu wskazanie w jakim kierunku użytkowości powinien być trenowany dany koń. Zagraniczne związki takie jak np. KWPN prowadzą od ponad 15 lat hodowlę w kierunku różnych typów użytkowych, a konie są rejestrowane i oceniane w ramach swoich typów. Oznaczenie typów użytkowych ułatwi hodowcom dobór ogierów do swoich klaczy, czy potencjalnym użytkownikom na wybór konia o potencjalnych predyspozycjach do danej konkurencji jeździeckiej.

- dodanie zapisu w „Zasadach wpisu do księgi głównej ogierów (GO)” o potwierdzeniu pochodzenia ogiera po wskazanych w rodowodzie rodzicach, że w przypadku ogierów urodzonych przed 2007 r. dopuszcza się potwierdzenie pochodzenia co najmniej po ojcu.
- rozszerzenie zapisu dotyczącego uznawania ogierów pełnej krwi angielskiej (o ogiery, które ukończyły w swojej karierze w sposób ważny min. 6 gonitw i nie zostały zdyskwalifikowane)
- doprecyzowanie zapisów dotyczących przedstawienia kariery konia po karierze wyścigowej zgłoszonego do doskonalenia rasy
- informacja dotycząca stopnia osteochondrozy (OCD) jest podawana w rejestrze ogierów publikowanym przez prowadzącego księgę
- przesunięcie minimalnego wieku ogierów w momencie kwalifikacji do hodowli i treningu (min. 30 miesięcy) oraz próby dzielności ogierów ras szlachealnych (min. 39 miesięcy). Kwalifikacje młodych ogierów do hodowli odbywają się w terminie do końca roku, w którym ogiery kończą 3 lata (dla ogierów ras wielkopolskiej i polskiego konia sportowego lub dopuszczonych do użycia w tych rasach) lub 4 lata (dla ogierów rasy wielkopolskiej spełniających wymagania POZG i wszystkich ogierów rasy małopolskiej). Próbom dzielności poddawane są ogiery, które ukończyły 39 m-cy, w terminie do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 4 lata (dla ogierów ras wielkopolskiej i polskiego konia sportowego lub dopuszczonych do użycia w tych rasach) lub 5 lat (dla ogierów rasy wielkopolskiej spełniających wymagania POZG i wszystkich ogierów rasy małopolskiej).

Podnoszenie wieku kwalifikacji ogierów do hodowli to tendencja ogólnoświatowa (pisaliśmy o tym m. in. w artykule o walnym zjeździe Światowej Federacji Hodowców Koni Sportowych (WBFSH) w jesiennym numerze HiJ). Ma bezpośredni wpływ na dobrostan koni, a także zwiększa szanse osobników dłużej dojrzewających i później rozwijających się.

- zmiany w zasadach kwalifikacji ogierów do hodowli i treningu wierzchowego oraz próby dzielności, m. in.:
 - podniesiono próg punktowy kwalifikujący do wpisu do ksiąg dla ogierów ras szlachealnych w ocenie liniowej za typ – 7,5 i pokrój – 7,5, a w przypadku ogierów spełniających wymagania POZG pozostawiono odpowiednio 7,0 i 7,0 pkt

Zwiększenie progu selekcyjnego dla ogierów ras szlachealnych ma na celu zwiększenie ostrości selekcji i wybór do użytkowania w rozrodzie jak najlepszych osobników. Z kolei dla

ras zagrożonych, objętych Programami Ochrony Zasobów Genetycznych (POZG) próg ten pozostaje na niższym poziomie, tak aby w najbliższych latach poszerzyć dostępną pulę genową w tych populacjach.

- w załączniku „Schemat korytarza do skoków luzem”
 - zapisano, że zaleca się, aby najwyższy okser był skakany min. 2 razy, aby zapewnić powtarzalność skoku
 - skorygowano odległości (6,5-7,5 m do stacjonaty; 7,0-8,0 m do oksera)

Odległości zostały zwiększone ze względu na postęp genetyczny w zakresie cech galopu i jakości skoków luzem. Konie w nowoczesnym typie skokowym mają obszerny skok galopu (foule), a także większe możliwości w zakresie paraboli skoku przez przeszkodę.

- ujednolicenie dokładność oceny do 0,1 pkt. w metodyce oceny wartości użytkowej koni 2- i 3-letnich oraz koni starszych
- zmiany zasad prób po stacjonarnym zaprzęgowym treningu ogierów i klaczy (złagodzone normy czasowe, min. progi punktowe, które umożliwiają wpis do księgi po ww. próbach, zmiana systemu liczenia wyników końcowych)

Normy zostały złagodzone, gdyż konie ras szlachetnych odznaczają się przede wszystkim użytkowością wierzchową, a nie typowo zaprzęgową, jak np. konie rasy śląskiej. Zmiana systemu liczenia wyników prób na średnią pozwoli na prostą interpretację wyniku danego konia w skali 10-punktowej.

- zapis, że w przypadku, gdy liczba klaczy ras szlachetnych (małopolskiej, wielkopolskiej i polski koń sportowy) jest niewystarczająca do przeprowadzenia stacjonarnej próby zaprzękowej, klacze tych ras mogą uczestniczyć w stacjonarnej próbie zaprzękowej przewidzianej dla klaczy rasy śląskiej, na zasadach określonych w programie hodowlanym koni rasy śląskiej (inne progi selekcyjne i normy czasowe)

W kilkunastu ostatnich latach stawka klaczy ras szlachetnych, innych niż śląskiej, poddawanych próbom użytkowości zaprzękowej w warunkach stacjonarnych zmalała do kilku sztuk i próba na osobnych zasadach w takiej liczebności nie ma odpowiedniej wartości selekcyjnej, gdyż grupa koni do porównania jest za mało liczebna.

- dodanie zapisu, że regulamin prób jest ustalany przez prowadzącego księgę

Wprowadzono szczegółowe zmiany w Programie hodowlanym koni rasy małopolskiej:

- zmiany warunków wpisu do ksiąg stadnych (warunkiem wpisu klaczy do księgi głównej jest uzyskanie min. 74 pkt w ocenie bonitacyjnej i min. po 6 pkt za typ i pokrój w ocenie liniowej)

Zmiana ma na celu podniesienie jakości osobników używanych do rozrodu w rasie.

- rozszerzenie zapisu dotyczącego uznawania ogierów czystej krwi arabskiej (o ogiery, które mają minimum roczną karierę wyścigową i ukończyły w co najmniej 3 gonitwy zajmując w rankingu dla swojego rocznika lokaty plasujące je w 25% najlepszych ogierów lub mają minimum roczną karierę wyścigową i ukończyły w sposób ważny co najmniej 5 gonitw i nie zostały zdyskwalifikowane)
- dodanie do programu polowej wierzchowej próby dzielności ogierów zapisu, że ogier z grupy C musi zaprezentować się również w galopie na przeszkodach terenowych

Ogier rasy małopolskiej jako wszechstronnie użytkowy powinien być sprawdzany także na przeszkodach terenowych jako potencjalny ojciec koni użytkowanych we Wszechstronnym Konkursie Konia Wierzchowego.

- dodanie zapisu, że Ogólnopolski Młodzieżowy Czempionat koni rasy małopolskiej oraz analogiczne czempionaty regionalne (tj. wyłącznie dla koni małopolskich) odbywają się według zasad opisanych w Regulaminie ustalonym przez Komisję Księgi Stadnej koni rasy małopolskiej

Ogólnopolski (Narodowy) Młodzieżowy Czempionat koni rasy małopolskiej i czempionaty regionalne wyłącznie dla koni są wydarzeniami, które mają na celu wybór najlepszych młodych koni w rasie małopolskiej i zasady ich selekcji muszą być dostosowane do specyfiki tej rasy.

- zmiany w kategoryzacji ogierów, uwzględniające zmiany sposobu liczenia wyników oceny wartości użytkowej źrebiąt.

Zmiany do regulaminu Czempionatu Narodowego:

W zależności od potrzeb ustalano zmiany do Regulaminu, m. in.:

- dostosowano zapisy do zapisów Metodyki oceny wartości użytkowej Programu hodowlanego,
- dodano punkt, że Komisja ma prawo odmówić oceny konia, który jest w niewłaściwej/słabej kondycji lub jest nierozwinięty stosownie do wieku,
- zmieniono zapis, że oceną ostateczną każdego konia w danej klasie będzie suma średnich punktów przyznanych przez trzech sędziów za każdy element.

4) Najważniejsze sukcesy sportowe i hodowlane

Sport jeździecki:

Generalnie w dużym sporcie jest niewiele koni rasy małopolskiej. Na poziomie międzynarodowym startują w konkurencji:

- ujeżdżenia – Aszanti
- para ujeżdżenia – Atut, Jaskiernik
- skoków przez przeszkody – Ławnik

- WKKW –Dżagas, Dżaurus, Hatteria II, Oso Monolitos (w barwach australijskich), Better Luck i Jard (w barwach niemieckich)
- powożenia – Wiza, Wandal Agro-Mat
- sportowych rajdów konnych – Kamilcia (w barwach Wielkiej Brytanii), Prima Vera (w barwach Królestwa Arabii Saudyjskiej)

Konie rasy małopolskiej startowały w Mistrzostwach Polski Młodych Koni w ujeżdżeniu - Emark, Harry Hole, Emanos, Halicz oraz WKKW - Dżaurus, Tamarell, El Moritz, Dolce Bie, Dolfus, Arion, Wybieg, Lascar, Botox-S, Akwen AA, Kortina AA.

Z powodzeniem i kontynuacją w kolejnej kategorii wiekowej startowały w konkurencji ujeżdżenia:

- Harry Hole ex. Hubiak (Huzar - Huba po Top Gun, hod. SK Walewice, wł. A. Górniak)
- Emanos (Huzar - Emarilla po Decoration, hod. SK Janów Podl., wł. Natalia Kozłowska)

oraz WKKW:

- El Moritz (San Moritz - Eureka po Plaster, hod. M. Ozdoba, wł. G. Niezgoda)
- Dżaurus (Quercus du Maury - Dżaga po Grey, hod. SK Prudnik, wł. A. Społowicz)
- Dolce Bie (Biegacz - Dolce Vita po Veloce de Favi, SK Prudnik, wł. A. Społowicz)
- Dolfus (Fusion du Defey - Dolce Vita po Veloce de Favi, SK Prudnik, wł. A. Społowicz)
- Akwen AA (Dżagas - Ashanti po Huzar), hod. A. Łój, wł. J. Łój

Trochę koni rasy małopolskiej startuje w zawodach regionalnych w skokach przez przeszkody i WKKW.

Czempionaty ogólnokrajowe:

Do 2022 r. Narodowy Młodzieżowy Czempionat Koni Małopolskich odbywał się w Białce, gdzie był organizowany 25-krotnie. W 2023 r. zdecydowano o zmianie miejsca, tak, aby było zlokalizowane w lepiej skomunikowanym miejscu i po raz pierwszy zorganizowano imprezę w obiekcie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, na Felinie. Impreza miała pozytywny odbiór i zgromadziła dużo publiczności zainteresowanej końmi rasy małopolskiej. Zorganizowano także pokazy z udziałem koni rasy małopolskiej. Zaprezentowano możliwości użytkowe koni tej rasy w konkurencji ujeżdżenia i powożenia.

W ostatnich latach wyróżnił się ogier Akwen AA, 2019 (Dżagas - Ashanti po Huzar), hod. A. Łój, wł. J. Łój, dwukrotnie zdobywając tytuł Best in Show w 2020 i 2021 r. Ogier ten kontynuował swoją karierę zdobywając kwalifikację czasową do hodowli w 2022 r. w Racocie i ukończył wierzchową próbę dzielności w Kaleniu-Towarzystwie pod koniec 2022 r. W kolejnym roku startował pod Janem Kamińskim w konkurencji WKKW, w tym MPMK w WKKW w Facimiechu, ale został wyeliminowany w próbie terenowej. Ostatecznie Akwen AA został wykastrowany i sprzedany do Szwajcarii, gdzie będzie kontynuował trening w konkurencji WKKW.

Ogierzy zajmujące czołowe lokaty w kategorii koni 2-letnich w 2021 r. Agias AA, 2018, Emark – Agrykola po Divisor, hod./wł. SK Janów Podl., Galahad SM, 2018, Justus - Gejsza po Hebab hod./wł. P. Małys, Argento AA, 2018, Huzar – Amira po Jurand, hod./wł. A.Łój i Botox-S AA, 2018, Hebron – Bawaria po Efekt) na początku 2021 r. zostały zakwalifikowane do treningu polowego i pod koniec 2021 r. przystąpiły do próby dzielności. Próbę zaliczyły Galahad SM i Botox-S AA.

Polowe próby dzielności ogierów:

W lutym 2021 r. w ramach polowej wierzchowej próby ogierów przeniesionej z 2020 r. zostały uznane ogierzy Hellin, 2016 (Drop – Heloiza po Emetyt), hod. SK Janów Podl., wł. A. Borysiuk i Dworek, 2016 (Efekt - Dworzanka po First des Termes), hod./wł. SK Walewice, natomiast styczniu zostały czasowo zakwalifikowane do użycia w hodowli ogierzy Agias AA, 2018, Emark – Agrykola po Divisor, hod./wł. SK Janów Podl., Galahad SM, 2018, Justus - Gejsza po Hebab hod./wł. P. Małys, Argento AA, 2018, Huzar – Amira po Jurand, hod./wł. A.Łój i Botox-S AA, 2018, Hebron – Bawaria po Efekt), które w grudniu 2021 r. przystąpiły do próby dzielności. Próbę zaliczyły Galahad SM i Botox-S AA.

W 2020 r. do polowej zaprzęgowej próby dzielności nie przystąpił żaden ogier rasy małopolskiej, a w 2021 r. przystąpił 1, ale jej nie zliczył.

W 2022 r. do hodowli i treningu wierzchowego zostały zakwalifikowane ogierzy: wspomniany wcześniej Akwen AA i Marco Polo, 2019 (Efekt m – Mercedes m po Davinci). Hod. M. Smalira, wł. R. Smalira oraz zaprzęgowego Augan, 2019 (Kurhan m - Amazonka m po Krym m) hod./wł. B. Gardziński. Próbę wierzchową pod koniec 2022 r. ukończyły poza Akwenem AA, Agias AA, 2018 (Emark – Agrykola po Divisor), hod./wł. SK Janów Podl. i Elios AA, 2018 (Chestnut Park Allthat Jazz xxoo – Elinda po Dounba xx), hod./wł. SK Janów Podl. Natomiast polową zaprzęgową próbę dzielności ukończył ogier Johny Walker AA (Łyk Szampana m – Jaśminowa Noc m po Jaśmin m), hod. H. Ćwiertniak, /wł. T. Gut.

W 2023 r. do hodowli i treningu wierzchowego zostały zakwalifikowane ogierzy: Baszmir AA, 2020 (Huncwot – Baszkiria po Emir), hod. Mariusz Kijek, wł. Mariusz Kijek i MM Brothers Sp. z o.o., Karamba AA, 2020 (Nathan de la Tour xo – Karioka po Efekt), hod./wł. SK Janów Podl., 2020, Milagro AA, 2020 (Huncwot – Mandala po Dionizos), hod. K. Bergiel, wł. D. Bergiel i Eksel (Big – Estera o Aksamit), hod./wł. Z. Bała.

Polową zaprzęgową próbę dzielności ukończył ogier Augan, 2019 (Kurhan m - Amazonka m po Krym m) hod./wł. B. Gardziński.

W 2024 r. polową wierzchową próbę dzielności ukończył ogier Baszmir AA (Huncwot – Baszkiria po Emir), hod. Mariusz Kijek, wł. Mariusz Kijek i MM Brothers Sp. z o.o..

Zakłady Treningowe i stacjonarne próby dzielności ogierów:

W 2020 r. w wierzchowym treningu stacjonarnym brał udział 1 ogier rasy małopolskiej, ale nie zaliczył próby.

W 2021, 2022 i 2023 r. odbywały się w ramach projektu z Instytutem Zootechniki w sumie trzy turnusy zaprzęgowego Zakładu Treningowego w Klikowej.

Realizacja zadań PZHK w projekcie "Opracowanie i wdrożenie innowacyjnej metody przygotowania i przeprowadzenia oceny wartości użytkowej ogierów rasy wielkopolskiej i małopolskiej w warunkach stacjonarnych" w ramach działania „Rodzime konie” – operacja wsparcia ochrony zasobów genetycznych koni wielkopolskich i małopolskich.

W 2020 r. na podstawie raportów z bazy danych Polskiego Związku Hodowców Koni (PZHK) dokonano wyboru ogierów ras wielkopolskiej i małopolskiej spełniających wymagania Programów ochrony zasobów genetycznych (POZG) do projektu. Warunkami wyboru było urodzenie się w latach 2017-2019, spełnienie warunków rodowodowych dla dwóch pokoleń oraz kwalifikacja do księgi stadnej danej rasy.

W styczniu i lutym 2021 r. dokonano analizy wybranego pogłowia ogierów. Analiza danych obejmowała warunki m. in. takie, jak selekcja rasowa dwóch pokoleń przodków, wpis do księgi stadnej. Wstępnie wytypowano 750 ogierów, dokonano analizy trzeciego pokolenia rodowodów i zakwalifikowano ogiery do puli podstawowej oraz rezerwy. Listę przedstawiono do zatwierdzenia przez koordynatora projektu - Instytut Zootechniki. Poinformowano inspektorów Okręgowych i Wojewódzkich Związków Hodowców Koni o konieczności oceny wybranych ogierów w terenie.

W marcu 2021 r. odbyły się kwalifikacje do pierwszej edycji Zakładu Treningowego dla ogierów z rocznika 2018 i 2017 rasy małopolskiej (18-19 marca w Regietowie). Do kwalifikacji zgłoszono 11 ogierów rasy małopolskiej, a zakwalifikowało się 9. Pozostałe ogiery zostały niezakwalifikowane głównie ze względu na niespełnienie warunków biometrycznych POZG, wady pokrojowe lub zbyt słaby rozwój w stosunku do wieku. Ostatecznie do treningu przyjęto 8 ogierów rasy małopolskiej.

W kwietniu 2021 r. przeprowadzono analizy wyników zaprzęgowych prób dzielności ogierów ras wielkopolskiej i małopolskiej z lat 2007-2019 oraz przygotowano propozycje zmian w regulaminie próby zaprzęgowej po treningu stacjonarnym. Odbyło się spotkanie grupy operacyjnej (przedstawiciele Instytutu Zootechniki, PZHK oraz członków Komisji Oceny i przedstawiciele Komisji Księgi Stadnej koni ras wielkopolskiej i małopolskiej), na którym dyskutowano wyniki wcześniej wspomnianych analiz, omówiono propozycje zmian w regulaminie próby zaprzęgowej po treningu stacjonarnym (zasady, minimalny i maksymalny wiek ogierów, warunki zaliczenia próby, zmiany norm czasowych w próbach dystansowych). Na podstawie ustaleń opracowano zmiany w regulaminie próby zaprzęgowej po treningu stacjonarnym, które następnie zostały zaproponowane Komisjom Ksiąg Stadnych do wdrożenia w Programach hodowlanych koni ras wielkopolskiej i małopolskiej.

W maju 2021 r. odbyła się kwalifikacja ogierów rasy małopolskiej urodzonych w 2019 r. do zakupu w celu dalszego odchovu i treningu w 2022 r. Komisja zakwalifikowała 16 ogierów rasy małopolskiej.

W czasie odchovu i treningu przedstawiciele i pracownicy PZHK oraz członkowie Komisji Oceny wizytowali miejsce odchovu ogierów młodszych oraz dokonywali kontroli treningu ogierów starszych.

20 września ogiery starsze przeszły test obcego powożącego, a w dniach 11 i 12 października przystąpiły do próby dzielności po kilkumiesięcznym treningu w warunkach stacjonarnych w Zakładzie Treningowym w Izbach. W związku z bardzo niekorzystnymi warunkami technicznymi panującymi w Izbach po ulewnych deszczach na koniec września, podjęto decyzję o przeniesieniu próby na teren Fundacji „Klikowska Ostoja Polskich Koni” w Klikowej koło Tarnowa. Ogiery z Izb zostały przewiezione na kilka dni przed próbą. 5 ogierów rasy małopolskiej zaliczyło próbę i tym samym uzyskało pozytywny wynik uznania do hodowli..

W listopadzie 2021 r. przygotowano dokumentację ogierów do uznania do hodowli, a także dokonano analizy danych uzyskanych w pierwszym Zakładzie Treningowym dla ogierów ras wielkopolskiej i małopolskiej w 2021 r. Uznano, iż zliberalizowane w zaproponowanym, nieznacznym stopniu, tabele norm czasowych w próbach szybkości w stępie, szybkości w kłusie oraz wytrzymałości w kłusie pozwalają zachować zasady selekcji, umożliwiając jednocześnie szerszej grupie ogierów ras wielkopolskiej i małopolskiej uzyskanie odpowiednich wyników próby, niezbędnych do otrzymania wpisu do ksiąg stadnych i dopuszczenia do rozrodu.

W styczniu 2022 r. Komisje Ksiąg Stadnych koni ras wielkopolskiej i małopolskiej zweryfikowały, na podstawie wyników uzyskanych przez ogiery Zakładzie Treningowym w 2021 r., wcześniej zaproponowane zapisy do Programów Hodowlanych i przekazały pozytywną opinię do Prezydium PZHK.

W sierpniu 2022 r. odbyła się kwalifikacja do drugiej edycji Zakładu Treningowego dla ogierów ras wielkopolskiej oraz małopolskiej. Były to ogiery z rocznika 2019, zakupione do odchowu w 2021 r. Podczas kwalifikacji przedstawiono 13 ogierów rasy małopolskiej, a zakwalifikowano odpowiednio 11. Ogiery niezakwalifikowane zostały głównie ze względu na nieosiągnięcie progów kwalifikujących w ocenie liniowej.

We wrześniu 2022 r. odbyła się kwalifikacja ogierów rasy małopolskiej urodzonych w 2019 r. do zakupu do dalszego odchowu i treningu w 2023 r. Komisja zakwalifikowała 11 rasy małopolskiej.

11 października ogiery z drugiej edycji Zakładu Treningowego przeszły test obcego powożącego, a w dniach 17 i 18 października przystąpiły do próby dzielności. 9 rasy małopolskiej zaliczyło próbę i uzyskało pozytywny wynik uznania do hodowli.

W listopadzie i grudniu 2022 r. przygotowano dokumentację ogierów do uznania do hodowli, a także dokonano analizy danych uzyskanych w Zakładzie Treningowym dla ogierów ras wielkopolskiej i małopolskiej w 2022 r. Uzyskane wyniki potwierdziły, że zliberalizowane tabele norm czasowych w próbach dystansowych pozwalają zachować zasady selekcji, umożliwiając jednocześnie szerszej grupie ogierów ras wielkopolskiej i małopolskiej uzyskanie wymaganych wyników oceny wartości użytkowej, niezbędnych do uzyskania wpisu do ksiąg stadnych i dopuszczenia do rozrodu. Wyniki te potwierdziły analizy z poprzedniej próby.

Pod koniec grudnia 2022 r. Programy hodowlane koni ras wielkopolskiej i małopolskiej zostały złożone do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W lutym 2023 r. odbyła się kwalifikacja do trzeciej edycji Zakładu Treningowego dla ogierów ras wielkopolskiej oraz małopolskiej. Były to ogiery z rocznika 2019, zakupione do odchowu w 2022 r oraz dwa ogiery powtarzające trening, które nie zdały próby dzielności w drugiej edycji Zakładu Treningowego. Podczas kwalifikacji przedstawiono 3 ogierów rasy małopolskiej, a zakwalifikowano 11. Ogiery niezakwalifikowane zostały głównie ze względu na nieosiągnięcie minimalnych progów w ocenie liniowej.

27 marca ogiery przeszły test obcego powożącego.

W kwietniu 2023 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydał pozytywną decyzję zatwierdzającą zapisy Programów hodowlanych koni ras wielkopolskiej i małopolskiej zawierające nowy regulamin próby zaprzęgowej po treningu stacjonarnym.

W dniach 6 i 7 kwietnia ogiery przystąpiły do próby dzielności. 2 ogiery rasy małopolskiej zostały wykluczone z udziału w próbie ze względów weterynaryjnych (krzywy zgryz oraz objawy morzyska i niewystarczająca kondycja). Próbę zaliczyło 5 ogierów rasy małopolskiej.

W ramach projektu licencję hodowlaną uzyskało 18 ogierów rasy małopolskiej spełniających wymagania Programów Ochrony Zasobów Genetycznych.

5) Sugestie dotyczące przyszłości rasy i Programu hodowlanego

- Konieczne jest ustalenie zasad kwalifikacji ogierów rasy małopolskiej do czasowego użycia w rozrodzie i próby dzielności podczas czempionatu ogólnopolskiego dla koni rasy małopolskiej.
- Czempionat ogólnopolski dla koni rasy małopolskiej powinien być rozgrywany w terminie po czempionatach regionalnych (Wierzawice, Klikowa, Opatowiec).

Warszawa, 2024 r.

Przewodniczący
Komisji Księgi Stadnej
Koni Rasy Małopolskiej

Bogdan Kuchejda

